

บทที่ ๗

ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

การกระทำของฝ่ายปกครองเป็นนิติกรรมกับนิติเหตุ สำหรับนิติเหตุมีเรื่องละเมิดอย่างไรเป็นละเมิด หลักการทางสารบัญญัติของละเมิดคือมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่มีอะไรแตกต่างกัน

ดังนั้น การกระทำของฝ่ายปกครองที่เป็นละเมิดต้องเป็นเรื่องนิติเหตุ ไม่ใช่นิติกรรม

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๗๑/๒๕๕๘ โจทก์ทั้งสองเป็นสมาชิกสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่จำเลยทั้งสองกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ กรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ ๒ กระทำละเมิดโดยบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด โฆษณาประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อมูลที่คลาดเคลื่อนไม่เป็นความจริงแก่ผู้บริโภคและรับรองรายงานข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์เครดิตยูเนียน จำกัด ที่ไม่ถูกต้อง ให้รางวัลเกียรติคุณชั้นดีเลิศแก่สหกรณ์เครดิตยูเนียน จำกัด เป็นการสนับสนุนและปกปิดการกระทำผิดของสหกรณ์เครดิตยูเนียน จำกัด เพื่อชักจูงบุคคลภายนอกให้หลงผิดในฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์เครดิตยูเนียน จำกัด แล้วนำเงินไปฝาก จึงเป็นการกล่าวอ้างว่าจำเลยทั้งสองกระทำละเมิดสิทธิของโจทก์ทั้งสอง มีคำขอที่ระบุให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด ชำระเงิน ๓๓,๔๗๔,๕๗๑.๘๘ บาท ให้แก่โจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นจำนวนเงินในต้นเงินและดอกเบี้ย ตามคำพิพากษาของศาลแพ่ง ในคดีหมายเลขแดงที่ ผบ. ๓๗๗๐/๒๕๕๖ ที่ศาลพิพากษาให้สหกรณ์เครดิตยูเนียน จำกัด คืนเงินฝากให้แก่โจทก์ทั้งสอง แสดงให้เห็นว่าโจทก์ทั้งสองประสงค์จะให้จำเลยทั้งสองร่วมรับผิดกับสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่น จำกัด คืนเงินฝากตามสัญญาฝากเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ทั้งสอง ข้ออ้างและคำขออันเป็นเหตุตามคำฟ้องของโจทก์ในคดีนี้จึงเกี่ยวข้องกับข้อสัมพันธ์กับสัญญาฝากเงินในคดีหมายเลขแดงที่ ผบ. ๓๗๗๐/๒๕๕๖ จึงเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

ต่อไปจะอธิบายเนื้อหาวิธีสบัญญัติของการละเมิดทางปกครอง

ประเด็นแรก ฟ้องใคร เมื่อมีการละเมิดเกิดขึ้น พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่แยกละเมิดออกเป็นสองประเภทชัดเจน คือ (๑) ละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ (๒) ละเมิดที่ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ เพราะกฎหมายกำหนดว่าฟ้องใครได้ ฟ้องใครไม่ได้

(๑) การละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ผู้เสียหายต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐ จะฟ้องตัวบุคคลคือเจ้าหน้าที่ที่ทำละเมิดไม่ได้ หลักการนี้มาจากปรัชญาที่ว่าบุคคลทำตามหน้าที่อาจจะมีโอกาสไปกระทบกระเทือนเป็นการละเมิดต่อราษฎรได้ จะปล่อยให้ตัวเจ้าหน้าที่รับผิดชอบได้อย่างไร ต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบ อันนี้คือประเด็นการฟ้อง ส่วนใครมีความรับผิดชอบนั้นอีกเรื่องหนึ่ง

(๒) การละเมิดที่ไม่ใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายต้องฟ้องตัวบุคคล จะฟ้องหน่วยงานไม่ได้ ถือว่าไม่เกี่ยวข้องกับงานของรัฐ

การกระทำของฝ่ายปกครองย่อมอยู่ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมาย การใช้อำนาจหน้าที่อาจไปกระทบสิทธิของผู้อื่น ซึ่งเกิดขึ้นได้ทั้งการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถ้าเจ้าหน้าที่กระทำชอบด้วยกฎหมายไม่อาจเป็นละเมิดได้ แต่ถ้าเจ้าหน้าที่กระทำไม่ชอบด้วยกฎหมายก็เป็นละเมิดได้ หลายคนเข้าใจผิดว่า ถ้าเจ้าหน้าที่กระทำไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมไม่เกี่ยวข้องกับงานของรัฐที่ทั้งนั้น ถ้าคิดอย่างนั้นละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่จะไม่มีทางเกิดขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น การเพิกถอนโฉนด ราษฎรฟ้องเจ้าหน้าที่ที่ดินและกรมที่ดินว่าการกระทำโดยทุจริต เป็นละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ จะบอกว่าถ้ากระทำโดยทุจริตไม่ใช่การกระทำในหน้าที่ทั้งหมดไม่ได้ รัฐต้องเข้ามีส่วนรับผิดชอบ เพราะอย่างน้อยที่สุดรัฐเป็นคนเลือกเจ้าหน้าที่นี้มาทำงาน ทำนองเดียวกับตัวการตั้งตัวแทน ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตัวแทน หรืออีกตัวอย่างหนึ่งซึ่งไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง เช่น การรังวัดที่ดินมีการโต้แย้งกันว่ารังวัดผิด ก็เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ แม้แต่การขับริยนต์ของทางราชการไปในงานของทางราชการ เช่น พาผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยไปตรวจราชการต่างจังหวัด พนักงานขับรถไปชนคนอื่นก็เป็นละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ จะบอกว่ากระทรวงมหาดไทยไม่มีหน้าที่ในทางขนส่งก็ได้ ผู้เสียหายต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐ

ในกรณีที่ไม่ใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมีมาตรา ๖ ว่าต้องฟ้องเจ้าหน้าที่ ฟ้องหน่วยงานไม่ได้ เช่น พนักงานไปรษณีย์ของการสื่อสาร ฯ จอctrลธรมณนไขตุ้ไปรษณีย์เพื่อเก็บพัสดุภัณฑ์ไปส่ง อันนี้เป็นงานในหน้าที่ แต่ปรากฏว่าเป็นชั่วโมงเร่งด่วน การจอctrลธรมณนทำให้รถติด เจ้าหน้าที่ตำรวจมาบอกให้เลื่อนรถไป พนักงานไปรษณีย์ก็เลยด่าตำรวจ ตำรวจฟ้องละเมิดฐานดูหมิ่น อันนี้ไม่ใช่การปฏิบัติตามหน้าที่เพราะการปฏิบัติในหน้าที่จำกัดเพียงแค่การไขตุ้ไปรษณีย์ ถ้าระหว่างที่รับส่งพัสดุภัณฑ์ขับรถไปชนคนอื่นจึงจะเป็นการกระทำในหน้าที่

หลักเกณฑ์การฟ้องใครได้บ้างเป็นหลักทั่วไป ไม่ว่าจะฟ้องที่ศาลใดก็ต้องใช้หลักเกณฑ์นี้ทั้งนั้น ศาลปกครองก็ต้องใช้ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ศาลยุติธรรมก็ต้องใช้ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เหมือนกัน

อย่างไรก็ดี คำฟ้องเรื่องละเมิด ละเลย หรือความรับผิดอย่างอื่นที่ไปสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ต้องเป็นกรณีที่เอกชนฟ้องให้หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ส่วนการฟ้องที่หน่วยงานทางปกครองฟ้องให้เอกชนรับผิดชอบไม่อยู่ในขอบเขตของมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง ฯ ต้องไปฟ้องศาลยุติธรรม

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๘๒/๒๕๕๘ โจทก์ (กองทัพบก) ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยซึ่งเป็นอดีตข้าราชการในสังกัดคืนเงินเบี้ยหวัดและเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญ (ช.ค.บ.) ที่ได้รับเกินสิทธิไปพร้อมดอกเบี้ย โจทก์มีเพียงหนังสือเรียกให้จำเลยไปทำหนังสือรับสภาพหนี้ และทำสัญญาผ่อนชำระหนี้ กรณีรับเงินไปเกินสิทธิ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖ เท่านั้น การออกหนังสือของโจทก์มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผล เป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่

จะก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลอื่น จะถือเป็นคำสั่งทางปกครอง คำฟ้องคดีนี้เป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองฟ้องเรียกให้จำเลย ซึ่งเป็น อดีตข้าราชการสังกัดโจทก์รับผิดชอบเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิจึงไม่ใช่ความรับผิด อันเกิดจากการที่ จำเลยใช้อำนาจตามกฎหมายหรือออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันจะเข้าหลักเกณฑ์ความ รับผิดอย่างอื่น ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อข้อพิพาทคดีนี้ ไม่ใช่ข้อ พิพาททางปกครองที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

ประเด็นที่สอง ใครรับผิด กรณีที่เป็นการกระทำที่ไม่ใช่การกระทำในหน้าที่ เช่น พนักงานไปรษณีย์ไป ค่าตำรวจ ไม่ใช่การกระทำในหน้าที่ รัฐไม่เข้ามาเกี่ยวข้อง รัฐไม่มีอะไรต้องรับผิด ผู้เสียหายต้องฟ้องตัว เจ้าหนี้ที่ แต่ถ้าเป็นการละเมิดที่เป็นการกระทำในหน้าที่ ผู้เสียหายต้องฟ้องรัฐ ถ้ารัฐแพ้คดีรัฐต้องชดใช้ ค่าเสียหาย แต่ความรับผิดอยู่ที่ใคร พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ มาตรา ๘ ว่าในกรณีที่รัฐต้อง ชดใช้ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนไป ถ้าเจ้าหน้าที่จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการ กระทำ ละเมิดนั้น รัฐเรียกเอาค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่ได้ แต่ถ้าเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่อธรรมดา เจ้าหนี้ที่ไม่ต้องรับผิด รัฐต้องจ่ายเอง ตอนที่ร่างกฎหมายฉบับนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาถูกวิจารณ์ว่าออก กฎหมายคุ้มครองเจ้าหน้าที่ให้ไม่ต้องรับผิด จำกัดความรับผิดไว้เฉพาะกรณีกระทำโดยจงใจหรือประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น แต่ถ้าประมาทเลินเล่อธรรมดาเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิด ตัวอย่างเช่น เทศบาลเช่าที่วัด เทศบาลต้องจ่ายค่าเช่าให้แก่วัด ต่อมาปรากฏว่าเทศบาลล้มจ่ายทำให้ถูกขับไล่ออกจากที่ดิน คณะเทศมนตรีใน ฐานะตัวบุคคลต้องรับผิดชอบต่อเทศบาล คือหน่วยงานของรัฐเรียกค่าเสียหายจากเจ้าหน้าที่ได้ เพราะเป็นความ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หน่วยงานก็มีคำสั่งว่าให้เจ้าหน้าที่คือคณะเทศมนตรีจ่าย ถ้าไม่จ่ายก็มีวิธีบังคับ คดีได้ แต่ทางปฏิบัติถ้าหน่วยงานสั่งให้เจ้าหน้าที่จ่าย เจ้าหน้าที่ก็ฟ้องหน่วยงานว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ถูกต้อง ขอให้ ศาลเพิกถอนหน่วยงานตกเป็นจำเลยหรือเป็นผู้ถูกฟ้อง ปกติหน่วยงานไม่อยากถูกฟ้อง เขาอยากเป็นโจทก์ มากกว่า หน่วยงานก็เลยไม่สั่งให้เจ้าหน้าที่จ่าย แต่เป็นโจทก์ฟ้องคดีให้เจ้าหน้าที่เป็นจำเลยขอให้ศาลพิพากษา ให้เจ้าหน้าที่เป็นคนจ่าย

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๖๒/๒๕๔๗ ผู้อำนวยการการศึกษานอกโรงเรียน ขัชรยงค์ของทางราชการไปกิจส่วนตัวแล้วประสบอุบัติเหตุรถตกถนน กระทรวงศึกษาธิการสอบสวน แล้วสั่งให้ผู้อำนวยการชดใช้ค่าเสียหาย ๗๐,๐๐๐ บาท และยื่นฟ้องต่อศาลแขวงสงขลาขอให้ ผู้อำนวยการชำระค่าเสียหาย ๗๐,๐๐๐ บาท ผู้อำนวยการมาฟ้องศาลปกครองสงขลาขอให้เพิกถอน คำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ ศาลแขวงสงขลาและศาลปกครองสงขลาต่างรับฟ้องโดยไม่ทราบว่ามี คดีอยู่อีกศาลหนึ่ง ต่อมาศาลปกครองพิพากษายกฟ้อง และวินิจฉัยด้วยว่าผู้อำนวยการ ฯ ประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง ค่าเสียหาย ๗๐,๐๐๐ บาท เหมาะสมดีแล้ว คดีถึงที่สุด ศาลแขวงสงขลา ก็ พิพากษาว่าผู้อำนวยการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กำหนดค่าเสียหาย ๒๐,๐๐๐ บาท กระทรวงศึกษาธิการอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิพากษาแก้ให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหาย ๕๐,๐๐๐

บาท คดีถึงที่สุด กระทรวงศึกษายื่นคำร้องต่อคณะกรรมการชี้ขาด ฯ ขอให้วินิจฉัยว่าจะต้องบังคับคดีตามคำพิพากษาศาลใด คณะกรรมการชี้ขาดวินิจฉัยว่าคดีนี้เป็นคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีบุคคลภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ฯ จนมีการออกคำสั่งทางปกครองและดำเนินคดีในศาลปกครองจนมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว จึงควรดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามคำพิพากษาศาลปกครอง

จะเห็นได้ว่าแม้เป็นคดีละเมิดอันมิใช่การใช้อำนาจ แต่พิพาทกันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเจ้าหน้าที่ มีการดำเนินการทางปกครองจนมีคำสั่งทางปกครองให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหาย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการชี้ขาด ฯ มีแนวโน้มอยากให้ใช้กระบวนการทางปกครองไปทางเดียว หน่วยงานของรัฐไม่ควรมีสิทธิเลือกฟ้องต่อศาลยุติธรรม

ยิ่งกว่านั้น เมื่อสองศาลมีคำพิพากษาแตกต่างกันแล้วปัญหาวouldจะบังคับตามคำพิพากษาของศาลใด ต้องได้รับการชี้ขาดให้เป็นยุติ แม้คู่ความยื่นคำร้องขอให้มีการชี้ขาด พ้นกำหนดระยะเวลาแล้ว คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด ฯ ก็รับวินิจฉัยให้

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒/๒๕๕๗ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ เมื่อศาลทั้งสองศาลตัดสินในจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่จำเลยต้องรับผิดแตกต่างกัน และคำพิพากษาของศาลทั้งสองศาลนั้นถึงที่สุดแล้วย่อมเป็นเหตุให้คู่ความไม่อาจบังคับหรือปฏิบัติการชำระหนี้ได้ถูกต้อง ถือได้ว่าเป็นกรณีมีคำพิพากษาที่ถึงที่สุดระหว่างศาลขัดแย้งกัน ขอบที่คู่ความจะยื่นคำร้องขอให้มีการวินิจฉัยตามมาตรานี้ได้ แม้ว่าโจทก์จะยื่นคำร้องเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษาของศาลยุติธรรม ซึ่งพิพากษาภายหลังถึงที่สุด แต่กำหนดเวลาดังกล่าวหาใช่อายุความ ที่จะต้องฟ้องคดีภายในกำหนด เมื่อปรากฏว่าคู่ความยังคงไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหาย เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลสมควรรับคำร้องของผู้ร้องไว้พิจารณา

ประเด็นที่สาม ฟ้องที่ไหน ตาม พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ฟ้องที่ศาลปกครอง ตอนนั้นยังไม่มีการจัดตั้งศาลปกครองกฎหมายมีบทเฉพาะกาลว่าให้ไปร้องเรียนต่อคณะกรรมการวินิจัยร้องทุกข์ แต่ถ้าจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแล้วก็ให้ยุบเลิกคณะกรรมการวินิจัยร้องทุกข์ โอนคดีทั้งหมดมาอยู่ที่ศาลปกครองและต่อไปก็ต้องไปฟ้องศาลปกครอง แสดงว่าคดีละเมิดของเจ้าหน้าที่ไปศาลปกครองทั้งหมด ตามกฎหมายฉบับนี้ แต่ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ตราขึ้นใช้บังคับภายหลัง กำหนดขอบเขตอำนาจของศาลปกครองในเรื่องละเมิดไว้ในมาตรา ๙ (๓) ว่าคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ๆ หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินควร อันนี้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง จะเห็นว่าอำนาจของศาลปกครองจำกัดเฉพาะการละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายจาก

กฎ คำสั่ง ฯลฯ ซึ่งไม่ครอบคลุมทั้งหมดของการละเมิด การละเมิดทั้งหมดที่ฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ในฝ่ายปกครองทำมีมากกว่านี้กว้างกว่านี้ แต่ส่วนที่ศาลปกครองได้มีเฉพาะเรื่องการใช้อำนาจตามกฎหมายจากกฎ คำสั่งอื่น ๆ หรือการละเลยต่อหน้าที่ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ว่าคดีละเมิดของเจ้าหน้าที่ทั้งหมดไปศาลปกครอง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง ฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ จำกัดอำนาจของศาลปกครอง มีอยู่ส่วนหนึ่งเท่านั้น เมื่อกฎหมายขัดแย้งกันต้องใช้กฎหมายใหม่คือต้องเป็นละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง คำสั่งทางปกครอง คำสั่งอื่น ๆ หรือการละเลยต่อหน้าที่ จึงไปศาลปกครองได้

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒๙/๒๕๕๐ แม้มตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ผู้เสียหายที่ยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ไปฟ้องยังศาลปกครองก็ตาม แต่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๖ บัญญัติให้สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตาม มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒๐/๒๕๕๕ กระทรวงแห่งหนึ่งได้รับเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศให้ทำโครงการตามระเบียบปลัดกระทรวงต้องเป็นคนส่งจ่ายเช็ค ปรากฏว่าลูกน้องที่ทำงานทางธุรการของโครงการทำเช็คให้หนึ่งล้านบาท โดยไม่ได้ขีดกันหน้ากันหลังทั้งตัวเลขและตัวหนังสือ เมื่อปลัดกระทรวงลงนามในเช็คแล้ว เจ้าหน้าที่ก็ไปเติมตัวเลขหนึ่งข้างหน้าอีกหนึ่งตัวกลายเป็นสิบเอ็ดล้านบาท เป็นการละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ เงินจำนวนนี้แม้ไม่ใช่เงินของรัฐ เป็นเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ แต่เป็นโครงการที่รัฐดำเนินการ คดีนี้ต้องไปศาลปกครอง

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๒/๒๕๔๗ ราษฎรผู้ฟ้องคดีฟ้องเจ้าพนักงานที่ดินว่า เจ้าพนักงานที่ดินออก น.ส.๓ ก. ให้นายเอ ผู้ฟ้องคดี ซื้อที่ดินจากนายเอ ต่อมาเจ้าพนักงานที่ดินเพิกถอน น.ส.๓ ก. อ้างว่าเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ถ้าผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าที่ดินเป็นของฉันไม่ใช่ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน อย่างนี้ฟ้องศาลยุติธรรมเพราะเป็นเรื่องสิทธิในที่ดิน แต่ในคดีนี้ ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าที่ดินเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่เจ้าพนักงานออก น.ส.๓ ก. โดยมีชอบเป็นละเมิด ทำให้ผู้ฟ้องคดีหลงเชื่อเสียเงินไปซื้อที่ดินมา ถ้ารู้ว่าเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินไม่มี น.ส.๓ ก. ก็ไม่ซื้อ ฟ้องเรื่องละเมิดว่า เจ้าพนักงานที่ดินกระทำการโดยมิชอบ การออก น.ส.๓ ก. เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายเพราะฉะนั้นคดีนี้ไปศาลปกครอง

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๔๙/๒๕๔๘ ความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกับจำเลยซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเป็นไปตามกฎหมาย ได้แก่ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ เหตุแห่งการฟ้องคดีสืบเนื่องมาจากการที่จำเลยมีคำสั่งเลิกจ้างโจทก์ เมื่อคำสั่งดังกล่าวเป็นผลให้โจทก์พ้นจากสถานภาพเป็นลูกจ้างประจำนับแต่วันที่

ระบุในคำสั่งทำให้ไม่มีสิทธิที่จะรับเงินเดือนหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โจทก์โต้แย้งว่าคำสั่งของจำเลยเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ชดใช้ค่าเสียหายต่าง ๆ อันเนื่องมาจากคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว คดีนี้จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

การละเมิดในหน้าที่แต่ไม่ใช่เรื่องการใช้อำนาจ เช่น ในโรงพยาบาลของรัฐแพทย์ฉีดยาผิด เป็นหน้าที่ของแพทย์ในการตรวจรักษาฉีดยา เป็นการปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่เป็นการใช้อำนาจ ไม่เป็นการออกกฎ ไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง เป็นการปฏิบัติหน้าที่แต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ทางกายภาพ ไม่อยู่ในมาตรา ๙ (๓) ต้องไปศาลยุติธรรม

กรณีที่พนักงานขับรถพาผู้ตรวจราชการไปตรวจราชการต่างจังหวัด รถชนผู้อื่น เป็นการปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่เป็นการใช้อำนาจ ไม่ได้เกิดจากคำสั่งทางปกครองซึ่งพวกนั้นเป็นการกระทำทางนามธรรม แต่อันนี้เป็น การกระทำทางกายภาพ เพราะฉะนั้นต้องไปศาลยุติธรรม

ร่าง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองเดิมกำหนดให้คดีละเมิดของเจ้าหน้าที่ไปศาลปกครองทั้งหมด แต่มาเปลี่ยนในชั้นกรรมาธิการ โดยยกตัวอย่างคดีรถชน คดีพวกนี้ต้องสืบพยานบุคคล วิธีพิจารณาของศาลปกครอง ไม่เอื้ออำนวย

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒/๒๕๕๐ การขับรถยนต์ของทางราชการไปเกิดอุบัติเหตุของผู้ฟ้องคดีอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ เป็นการกระทำละเมิดซึ่งโดยลักษณะมิใช่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎคำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ดังนั้น คดีพิพาทจึงมิใช่กรณีการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ฯ ที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) คดีจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒/๒๕๔๕ หมอรักษาคนไข้ เป็นเรื่องในหน้าที่แต่ไม่ใช่การใช้อำนาจ เด็กถูกกัด เข้ามารักษา หมอไม่ได้ฉีดยาให้แต่ให้น้ำเกลือทำให้เด็กตาย หมอไม่ได้ใช้อำนาจทางปกครอง เป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสมัยก่อนคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดใช้คำว่าเป็นการกระทำทางกายภาพ แต่สมัยนี้ไม่ใช่คำนี้เพราะเป็นคำวิชาการมากเกินไปต้องอธิบายอีกว่า กายภาพเป็นอย่างไร จึงวินิจฉัยไปตรง ๆ ว่าไม่ได้เป็นการใช้อำนาจแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๔/๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้บุตรของผู้ฟ้องคดีติดเชื้อเอชไอวี

(HIV) คำฟ้องคดีนี้เป็นการฟ้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ให้วัคซีนและรักษาพยาบาลผู้ป่วยอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ธรรมดาทั่วไป มิได้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ จึงไม่อยู่ในบังคับ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แม้มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ผู้เสียหายที่ยังไม่พอใจในผลการวินิจฉัยของหน่วยงานของรัฐให้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ไปฟ้องยังศาลปกครองก็ตาม แต่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๖ บัญญัติให้สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองให้ถือว่าเป็นสิทธิฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๕/๒๕๔๕ เสไฟฟ้า กทม. ล้มทับรถยนต์ก็ไม่เกี่ยวกับการใช้อำนาจแต่อยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ในทางสาธารณูปโภค

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๗/๒๕๔๕ ผู้รับเหมาก่อสร้างสะพานลอยของ กทม. ทำการเชื่อมเหล็กสะเก็ดไฟตกลงมาใส่รถชาวบ้านเสียหาย ไม่ได้เป็นการใช้อำนาจแต่เป็นการปฏิบัติหน้าที่

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๔๕/๒๕๕๔ การที่จำเลยที่ ๗ (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค) นำเสไฟฟ้ามาวางกองหลายชั้นและระหว่างชั้นได้นำท่อนไม้รองหนุนไว้ซึ่งไม่มีความแข็งแรงรองรับน้ำหนัก และละเลยไม่จัดเปลี่ยนท่อนไม้ที่ใช้รองเสไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรง และไม่นำเสไฟฟ้าไปกองไว้ที่อื่น ที่ไม่ติดกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นเหตุให้โจทก์ที่ ๑ ถูกเสไฟฟ้าหล่นทับได้รับบาดเจ็บสาหัส เป็นอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปของจำเลยที่ ๗ เท่านั้น เหตุละเมิดหาใช่เกิดจากการใช้อำนาจในการผลิต จัดให้ได้มา จัดส่งและจำหน่าย พลังงานไฟฟ้าซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของจำเลยที่ ๗ ข้อพิพาทคดีนี้จึงไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๕/๒๕๕๕ เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้โจทก์อ้างว่า ประตุเหล็กอัลลอยของกระถวงการคลัง ซึ่งอยู่ในความครอบครองของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมีสภาพชำรุด หรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอ ล้มทับตัวโจทก์ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันรับผิด เหตุละเมิดดังกล่าวเป็นเรื่องของความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างบำรุงรักษาไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยทั่ว ๆ ไปของผู้ครองโรงเรือนที่จะต้องใช้ความระมัดระวังมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)

จึงไม่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง แต่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒๓/๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขับรณต์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (อ.บ.ต.) โดยขับรณต์ทุกน้ำไปช่วยเหลือผู้ประสพภัยแล้ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขับรณต์ดังกล่าวโดยประมาทชนกับรณต์กระบะของผู้ฟ้องคดี ทำให้ได้รับความเสียหายและบุตรชายของผู้ฟ้องคดีถึงแก่ความตาย จึงเป็นการกล่าวอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี โดยการขับรณต์ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไป หาใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๐๙/๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาเช่าที่ดินเพื่อประกอบกิจการตลาดโครงการบ้านเอื้ออาทรลาดกระบัง ๒ เฟส ๑ (T) กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีกำหนดเวลาเช่า ๑ ปี ก่อนสัญญาเช่าครบกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ติดประกาศบริเวณซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีเพื่อเปิดประมูลใหม่ โดยติดประกาศบริเวณพื้นที่ให้เชื่อว่า สำนักงานเคหะชุมชนร่มเกล้า ๒ จะก่อสร้างหลังคาเมทัลชีท และห้องน้ำเพื่อยกระดับมาตรฐานตลาดให้ถูกหลักอนามัยเพื่อประโยชน์ของผู้ค้า และผู้บริโภคทำให้ไม่สามารถค้าขายในพื้นที่ได้ ขอให้ผู้ค้าและผู้บริโภคได้เตรียมความพร้อมเพื่อส่งมอบพื้นที่ให้ผู้รับจ้างก่อสร้างต่อไป เป็นเหตุให้พ่อค้าแม่ค้าหลายรายบอกเลิกสัญญาเช่า อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้รื้อถอนป้ายประกาศ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหาย แต่ตามคำฟ้องเป็นการกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองทำละเมิดด้วยการติดประกาศบริเวณพื้นที่ให้เชื่อว่า จะก่อสร้างปรับปรุงเป็นเหตุให้พ่อค้าแม่ค้าหลายรายบอกเลิกสัญญาเช่ากับผู้ฟ้องคดีนั้น การกระทำดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น เหตุละเมิดหาใช่เกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายแต่อย่างใดไม่ ดังนั้น ข้อพิพาทในคดีนี้ จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒/๒๕๕๘ มหาวิทยาลัยอีสานจะเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐให้จัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีสภาสถาบันมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย เช่น การอนุมัติและการปรับปรุงหลักสูตร การอนุมัติและการเพิกถอนปริญญา ฯลฯ แต่มูลเหตุที่โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยทั้งสี่นั้น มิได้เกิดจากการที่มหาวิทยาลัยไม่พิจารณาอนุมัติปริญญาให้แก่โจทก์ หรือฟ้องว่าจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ไม่จัดการศึกษาให้มีมาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด อันจะเป็นการใช้อำนาจตามที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐ แต่เป็นกรณีที่โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่อในการบริหารจัดการกิจการของมหาวิทยาลัยผิดพลาดจนกระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งให้มหาวิทยาลัยอยู่ในความควบคุมของคณะกรรมการการอุดมศึกษาและนับแต่ถูกควบคุม

จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตก็เพิกเฉยและไม่ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการควบคุมมหาวิทยาลัยอีสาน จนเป็นเหตุให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นว่ามหาวิทยาลัยอีสานไม่อาจดำเนินกิจการต่อไปได้ ปรากฏตามเหตุผลในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ ๗๑๕/๒๕๕๕ เรื่อง เพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งมหาวิทยาลัยอีสาน การเพิกเฉยและไม่ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการควบคุมมหาวิทยาลัยอีสาน อันเป็นเหตุให้กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวส่งผลให้โจทก์ไม่ได้รับวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยอีสานทั้งที่ได้ศึกษาครบหลักสูตร และตามกำหนดเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ กรณีจึงมิใช่เป็นการฟ้องเรียกค่าเสียหายที่เกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลยทั้งสี่ในการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) อันจะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง แต่เป็นคดีละเมิดทั่วไปซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม

การละเลยต่อหน้าที่

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครอง ฯ มาตรา ๙ (๓) บัญญัติเรื่องการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ซึ่งคดีตาม (๓) นี้ เป็นกรณีที่มีการละเลยต่อหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เขาจึงฟ้องขอให้ชดเชยค่าเสียหายต่างกับคดีตาม (๒) ซึ่งเป็นกรณีการละเลยต่อหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรเหมือนกัน แต่ต่างกันตรงที่คดีความ (๒) เป็นการฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐรับปฏิบัติหน้าที่นั้นเสีย

การละเลยต่อหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรทั้งตามมาตรา ๙ (๓) และ (๒) มีเงื่อนไขที่เหมือนกันประการหนึ่ง คือ จะต้องมิใช่กฎหมายกำหนดหน้าที่เหล่านั้น อาจจะเป็นกฎหมายพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ หรือแม้แต่ มติ ครม. ซึ่งมีผลให้ข้าราชการในสังกัดต้องปฏิบัติตาม

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๕-๑๗/๒๕๔๕ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้ ๆ โรงไฟฟ้าแม่เมาะจังหวัดลำปางฟ้องว่าโรงไฟฟ้าแม่เมาะปล่อยสารแขวนลอยในอากาศมาตกใส่พื้นที่ทางเกษตรกรรมทำให้เสียหายฟ้องเรียกค่าเสียหาย คดีนี้ไปศาลปกครอง เพราะมีมติ ครม. กำหนดให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตดำเนินการควบคุมไม่ให้ปล่อยสารแขวนลอยเกินปริมาณที่กำหนด คำฟ้องอ้างว่าโรงไฟฟ้าแม่เมาะไม่ได้ดำเนินการตามมติ ครม. เป็นการละเลยหน้าที่คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลให้ไปศาลปกครองตามมาตรา ๙ (๓)

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๐/๒๕๔๘ ผังขาวของถนน จากจังหวัดสระแก้วมุ่งหน้าไปจังหวัดจันทบุรี หน้าตลาดตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ของจำเลย โดยทุกระยะ ๑๐ เมตร จะสร้างบ่อระบายน้ำทิ้งและใช้ตะแกรงเหล็กปิดไว้เพื่อให้ น้ำจากถนนไหลลงท่อระบายน้ำใต้ดินและป้องกันไม่ให้คนหรือสิ่งของตกลงไปในบ่อระบายน้ำทิ้ง แต่จำเลยด้วยความ

ประมาณเส้นเลื่อ ละเลยมิได้จัดทำตะแกรงเหล็กปิดวางบนปากท่อให้มีขนาดพอกับปากท่อ ทั้งมิได้จัดทำบารองรับตะแกรงเหล็กให้มีความมั่นคงแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักคนหรือสิ่งของได้อย่างปลอดภัย เมื่อโจทก์ไปยืนบนตะแกรงเหล็กดังกล่าวเป็นเหตุให้โจทก์พลัดตกลงไปในบ่อระบายน้ำทิ้ง ตะแกรงเหล็กทับขาของโจทก์หักหลายท่อน ขอให้ศาลพิพากษาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อ ความเสียหายจากเหตุดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ย คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการ กระทำละเมิดของ จำเลยซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง อันเกิดจากการที่จำเลยละเลยต่อหน้าที่ในการดำเนินกิจการทาง ปกครองหรือการบริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้จำเลยต้องปฏิบัติและอยู่ในอำนาจพิจารณา พิจารณาของศาลปกครอง

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒๘/๒๕๔๘ มีผู้บุกรุกสำราญสาธารณะ ผู้ฟ้องคดี จึงร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคือนายอำเภอและเจ้าพนักงานที่ดินให้ดำเนินการยื่นเรื่องขอรังวัด และทำการรังวัดสำราญสาธารณะประโยชน์ แต่เวลาผ่านมาแล้วกว่า ๔ ปี ก็ไม่มีความคืบหน้าแต่อย่างใด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ให้การว่าอยู่ในระหว่างดำเนินการ คดีจึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่าผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสองละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ในการดูแลรักษาสำราญสาธารณะประโยชน์ หรือไม่ โดยไม่มีประเด็นโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลย ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ อันอยู่ใน อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๓๑/๒๕๔๙ คดีนี้โจทก์ฟ้องว่าจำเลยละเว้นการ ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาต้นไม้ในเขตทางหลวงพิษณุโลก สุโขทัย ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ ถูกฟ้องคดีเป็นเหตุให้ต้นหางนกยูงในเขตทางหลวงล้มทับรถยนต์ของผู้ฟ้องคดี ขณะที่ผู้ฟ้องคดีขับขี่อยู่ บนทางหลวงทำให้ผู้ฟ้องคดีกับบุคคลในรถได้รับบาดเจ็บและรถยนต์ได้รับความเสียหาย ขอให้ชดใช้ ค่าเสียหาย คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑/๒๕๕๒ จำเลยที่ ๒ (เทศบาลตำบลบ้านค่าย) ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายและดำเนินกิจการทางปกครอง ในการที่จักต้องใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ได้คุณภาพ และมาตรฐาน ตลอดจนบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้แสงสว่างและอุปกรณ์ทางไฟฟ้าทั้งหมดที่อยู่ในความ รับผิดชอบและความควบคุมกำกับดูแลของจำเลยที่ ๒ ให้อยู่ในสภาพที่ดีมีความปลอดภัยแก่ประชาชน ทั่วไปอย่างเข้มงวด ละเลยไม่ดูแลตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยในอุปกรณ์ไฟฟ้าทั้งหมดที่จำเลยที่ ๒ นำมาติดตั้งไว้ ทำให้กระแสไฟฟ้ารั่วไหลจากโคมไฟฟ้าให้แสงสว่างส่องทางของจำเลยที่ ๒ ที่ติดตั้งอยู่ บนยอดเสาไฟฟ้าของจำเลยที่ ๑ และรั่วไหลลงมาตามลวดสลิงดึงรั้งเสาไฟฟ้าที่จำเลยที่ ๑ ติดตั้งไว้ เป็นเหตุให้ ป. มารดาของโจทก์ที่ ๑ และเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ที่ ๒ ถูก กระแสไฟฟ้าดูดเสียชีวิต ทำให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหาย จึงเป็นกรณีที่โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างว่า

จำเลยที่ ๒ มิได้ตรวจสอบดูแลและบำรุงรักษาสิ่งสาธารณูปโภคซึ่งใช้ในการบริการสาธารณะให้มีความปลอดภัยอย่างเพียงพอ ทำให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนผู้บริโภครวม คดีระหว่างโจทก์ทั้งสองกับจำเลยที่ ๒ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๕๒/๒๕๕๕ เมื่อโจทก์ทั้งสองฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ (อบต.วังหิน) ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายในการบำรุงรักษาทางปล่อยปละละเลยไม่จัดเก็บป้ายประชาสัมพันธ์ให้เสียภาษีบำรุงท้องที่ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งถูกลมพดักโคนมาก็ดขวางทางจราจรตั้งแต่วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๓ ทำให้ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๓ บุตรของโจทก์ที่ ๑ ประสบอุบัติเหตุขับรถชนป้ายดังกล่าวจนถึงแก่ความตาย กรณีตามคำฟ้องจึงเป็นกรณีที่โจทก์ทั้งสองกล่าวอ้างว่าจำเลยที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ในการตรวจสอบดูแลและบำรุงรักษาทางจราจรให้มีความปลอดภัยอย่างเพียงพอจนเป็นเหตุให้บุตรของโจทก์ที่ ๑ เสียชีวิต คดีพิพาทระหว่างโจทก์ทั้งสองกับจำเลยทั้งสองจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

ดังนั้น การละเลยต่อหน้าที่ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองต้องเป็นหน้าที่ซึ่งกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่กำหนดไว้โดยเฉพาะเจาะจง หากเป็นหน้าที่โดยทั่วไปของการจัดทำบริการสาธารณะ แม้เจ้าหน้าที่ละเลยก็ไปสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ทั้งนี้รวมถึงกรณีที่เป็นหน้าที่ซึ่งกฎหมาย กฎ หรือระเบียบกำหนดไว้โดยเฉพาะเจาะจง แต่เหตุมิได้เกิดจากการละเลยของเจ้าหน้าที่ แต่เกิดจากเหตุแทรกแซงอื่น ก็ไปสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรมเช่นกัน

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๓๒/๒๕๕๑ คดีที่เอกชนยื่นฟ้องหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ในสังกัดว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และที่ ๔ ซึ่งเป็นครูสอนในโรงเรียนช่างฝีมือทหารกระทำการโดยประมาทเลินเล่อ ไม่ระมัดระวังดูแลนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และที่ ๔ มีหน้าที่ควบคุมดูแลไม่ให้เกิดความบกพร่องในการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดระบบป้องกันความปลอดภัยในโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว จนเป็นเหตุให้บุตรผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นนักเรียนที่ฝึกวิชาดังกล่าว จมน้ำเสียชีวิตในโรงฝึกโรงเรียนช่างฝีมือทหาร ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดเชยค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย เห็นว่า ลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างเป็นการกล่าวถึงขั้นตอนที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวตลอดจนการควบคุมดูแลนักเรียนในระหว่างการเรียนการสอนนั้น เป็นอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของครูผู้สอนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุผลเท่านั้นหาใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายแต่อย่างใดไม่ ดังนั้น ข้อพิพาทในคดีนี้จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายอันจะอยู่ใน

อำนาจของศาลปกครอง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แต่เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๕๘/๒๕๕๗ โจทก์อ้างว่า ได้รับความเสียหาย กรณีผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กอนุบาลและปฐมวัย จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดจำเลยที่ ๑ (อ.บ.ต.) กระทำการโดยประมาทเลินเล่อโดยละเลยไม่ดูแลเด็กเล็กตามหน้าที่ **ปล่อยให้เด็กชายกิตติธัช รักสุทธิ บุตรของโจทก์ เดินในห้องเรียนโดยลำพังและเล่นหกล้มในขณะที่เดินในห้องเรียนเป็นเหตุให้เลือดออกในสมองและพิการไม่สามารถช่วยเหลือตนเอง** ลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่โจทก์อ้าง เป็นการกล่าวถึงการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแลนักเรียนในระหว่างการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเวฬุวนารามสังกัด จำเลยที่ ๑ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นหน้าที่ **โดยทั่วไป**ของครูผู้ดูแล เพื่อให้การจัดการศึกษาของจำเลยที่ ๑ บรรลุผลเท่านั้น มิใช่การกล่าวอ้างถึงการละเลยต่อหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะในการจัดการศึกษาของจำเลยที่ ๑

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๔๒/๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าได้รับความเสียหายกรณีครูและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กเล็กและปฐมวัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำการโดยประมาทเลินเล่อ **โดยละเลยไม่ดูแลเด็กเล็กตามหน้าที่ปล่อยให้** ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ **รับประทานขนมเอง โดยไม่ได้ตัดขนมเป็นชิ้นเล็ก ๆ เป็นเหตุให้ขนมติดคอ**ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ **พลัดตกจากเก้าอี้ศีรษะกระแทกพื้น** ได้รับอันตรายสาหัสต้องทุพพลภาพ เป็นการกล่าวถึงการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแลนักเรียนในระหว่างการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองไฮ สังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เป็นหน้าที่ **โดยทั่วไป**ของครูผู้ดูแลเท่านั้น มิใช่การกล่าวอ้างถึงการละเลยต่อหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะในการจัดการศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๖๗/๒๕๕๘ วันเกิดเหตุมีพายุลมแรงทำให้ **ต้นมะพร้าวหักโค่นทับรถยนต์** จึงเป็นเหตุสุดวิสัยจากธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมหรือป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (ก.ท.ม.) ละเลยไม่ดูแลต้นมะพร้าวที่อยู่ในความรับผิดชอบให้มีสภาพแข็งแรงไม่ทรุดโทรมเมื่อมีลมพัดแรงจึงหักโค่นทับรถยนต์ของผู้เอาประกันภัยนั้น เหตุละเมิดทำให้เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงของผู้ถูกฟ้องคดีแต่อย่างใด ข้อพิพาทในคดีนี้จึงมีข้อคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น และไม่ได้เกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ความรับผิดชอบอื่น

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๓๔/๒๕๔๖ กรมสรรพาวุธชนะคดีที่ปากช่องเพื่อนำไปทำลาย แล้วเกิดระเบิดขึ้นสะเก็ดระเบิดตกใส่ชาวบ้าน ใส่หลังคาบ้าน ใส่รถชาวบ้านเสียหายหมด มีการฟ้องกรมสรรพาวุธ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการกระทำในหน้าที่แต่ไม่ได้ใช้อำนาจทางปกครอง เป็น

อำนาจทางเคมี คือไปโดนความร้อน แล้วมันทำปฏิกิริยากันขึ้นมาก็ระเบิด วินิจฉัยว่าไปศาลยุติธรรม ต่อมาศาลปกครองโต้แย้งมาใหม่ว่าอันนี้เป็นความรับผิดอย่างอื่นไม่ใช่ละเมิด ปัญหาคือความรับผิดอย่างอื่น ต้องเป็นความรับผิดอันเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือไม่ ตัวบทมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) เขียนว่ากระทำความละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย เพราะฉะนั้นถึงจะเป็นความรับผิดอย่างอื่นก็ต้องเกิดจากการใช้อำนาจด้วยจึงจะอยู่ในอำนาจศาลปกครอง แต่เรื่องนี้คณะกรรมการวินิจฉัยว่า กรณีที่ระเบิดขึ้นมาเป็นละเมิด ไม่ใช่ความรับผิดอย่างอื่น ถ้าเข้าละเมิดแล้วจะไม่ใช่ความรับผิดอย่างอื่น ตรงนี้เถียงกันว่าละเมิดต้องเกิดจากการกระทำความรับผิดอย่างอื่น อาจจะไม่ได้เกิดจากการกระทำแต่ต้องรับผิด ในการชนวัสดุแล้วอยู่ดี ๆ ระเบิดขึ้นมาจากกระทำได้ ไม่ป้องกันกรณีโรงไฟฟ้าแม่เมาะจังหวัดลำปางใช้ถ่านหินลิกไนต์ผลิตกระแสไฟฟ้าเกิดสารแขวนลอยในอากาศมาก ตกใส่สวนลำไยชาวบ้านพินาศ เป็นละเมิดหรือเป็นความรับผิดอย่างหนึ่ง เผลอลิกไนต์แล้วฟุ้งขึ้นมากรณีนี้ก็จะเป็นละเมิด เพราะมีข้อกำหนดเป็นมติ ครม. กำหนดว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตต้องดำเนินการป้องกันไม่ให้สารแขวนลอยนี้ออกมา การกระทำคือการไม่กระทำที่เรียกว่าการละเลยจึงเป็นละเมิด

ความรับผิดอย่างอื่นนั้นต้องไม่ใช่การละเมิด ไม่ว่าจะเป็นการละเมิดโดยใช้อำนาจ โดยการใช้ปฏิบัติหน้าที่หรือโดยการละเลยต่อหน้าที่ แต่รัฐมีความรับผิดอันเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย ตัวอย่างเช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตก่อสร้างฝายราชสีเสลดต้องจ่ายค่าทดแทนแก่เจ้าของที่ดินที่ถูกน้ำท่วม จ่ายแล้วจ่ายอีกหลายหน เพราะลูกหลานก็มาขอผู้อาศัยก็มาขอ จะไม่จ่ายเขาก็มานั่งประท้วงที่หน้าทำเนียบรัฐบาล รัฐบาลจึงมีมติให้จ่าย ครั้นจ่ายไปแล้ว การไฟฟ้าฝ่ายผลิตมาสอบสวนสิทธิภายหลังพบว่าคนพวกนี้ไม่มีสิทธิได้รับค่าทดแทน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตต้องฟ้องเรียกเงินคืน คณะกรรมการชี้ขาดว่าเป็นกรณีรัฐมีความรับผิดอย่างอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๒๖/๒๕๔๖

ความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองเกิดขึ้นได้ในกรณีดังต่อไปนี้

๑. ความรับผิดตามกฎหมาย กล่าวคือ มีบทบัญญัติของกฎหมายให้หน่วยงานทางปกครองรับผิดชอบต่อเอกชนทั้งที่หน่วยงานทางปกครองไม่ได้กระทำการใดอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เช่น พ.ร.บ. ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ พ.ร.บ. สงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ และ พ.ร.บ. รื้อฟื้นคดีอาญาเพื่อพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ เป็นต้น

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๔๒/๒๕๕๕ ผู้ฟ้องคดีเป็นนักกีฬาอาชีพ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (สมาคมวูซู) ยื่นคำขอสนับสนุนกิจการการกีฬาต่อ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (การกีฬาแห่งประเทศไทย) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ และข้อบังคับการกีฬาแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๗ ว่าด้วยเงินอุดหนุนสมาคมกีฬา พิจารณาตกลงให้ทุนหรือทรัพย์สินช่วยเหลือแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการเตรียมนักกีฬาอาชีพเข้าแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๒๔ แต่กลับไม่เบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงในการเข้าเก็บตัวฝึกซ้อมกีฬาให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ชำระหนี้อันมีฐานมาจากพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ และ

ข้อบังคับการกีฬาแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๗ ว่าด้วยเงินอุดหนุนสมาคมกีฬา กรณีจึงเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายและกฎหมายมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นคดีปกครอง อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ดังนั้น เมื่อข้อพิพาทของคดีนี้มีลักษณะเป็นคดีปกครองแล้วคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ลงโทษผู้ที่ไม่ให้ความเป็นธรรมในการคัดเลือกนักกีฬาทีมชาติ ก็เป็นคำขอที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองเช่นกัน

๒. ความรับผิดเนื่องจากรัฐให้สิทธิประโยชน์แก่เอกชนบางกรณี

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑๑๑/๒๕๕๗ ผู้ฟ้องคดี ขอรับเงินช่วยเหลือเยียวยาจากสถานการณ์ความไม่สงบต่อผู้ถูกฟ้องคดี จำนวน ๑๘,๖๖๒,๒๘๖ บาท เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีถูกนางสาววรรัตน์ยื่นคัดค้านการจ่ายเงินเยียวยา ผู้ถูกฟ้องคดีโดยคณะกรรมการประเมินความเสียหายของทรัพย์สินจังหวัดยะลา จึงมีมติให้ชะลอการจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาเพิ่มเติมไปก่อนจนกว่าคดีเรื่องการตั้งผู้จัดการมรดกจะถึงที่สุด มติการให้ชะลอการจ่ายดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองเช่นกัน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว แล้วยื่นฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนมติคณะกรรมการประเมินความเสียหายที่ให้ชะลอการจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาเพิ่มเติม และให้จ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาเพิ่มเติมแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่รัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๔๐/๒๕๕๘ เงินที่รัฐให้คืนแก่ผู้ซื้อรถยนต์ใหม่คันแรกในจำนวนเท่ากับภาษีสรรพสามิตของรถยนต์ที่ซื้อตามโครงการดังกล่าวจึงเป็นเงินช่วยเหลือเพื่อเป็นการลดภาระการลงทุน หรือค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งรถยนต์ใหม่คันแรกของประชาชนตามที่ได้แถลงไว้ในนโยบายของรัฐบาล เงินดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นเงินภาษีสรรพสามิตของรถยนต์ใหม่คันแรกที่รัฐเรียกเก็บจากผู้ประกอบอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตโดยตรง ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดียื่นใช้สิทธิขอรับเงินช่วยเหลือตามนโยบายรัฐบาลในโครงการรถยนต์ใหม่คันแรกต่อผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบคำขอและเอกสารประกอบเพื่อดำเนินการเบิกจ่ายให้แก่ผู้มีสิทธิตามมติคณะรัฐมนตรีและแนวทางการตรวจสอบการจ่ายเงินตามมาตรการรถยนต์คันแรกของกระทรวงการคลัง แต่ได้รับแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติและไม่มีสิทธิรับเงินตามมาตรการดังกล่าว ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการจ่ายเงินในโครงการรถยนต์ใหม่คันแรกให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

๓. ความรับผิดชอบเนื่องจากหน่วยงานทางปกครองก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราษฎร เช่น โรงพยาบาลของรัฐทดลองปล่อยผู้ป่วยโรคจิตออกมาใช้ชีวิตภายนอก เรือนจำปล่อยนักโทษออกมาทดลองใช้ชีวิตภายนอก

๔. ความรับผิดชอบเนื่องจากหน่วยงานทางปกครองสร้างภาระเกินควรแก่ราษฎร เช่น รัฐสร้างสนามบินแห่งใหม่ เครื่องบินก่อเสียงรบกวนราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น รัฐบริหารจัดการน้ำกันพื้นที่เป็นแก้มลิงป้องกันน้ำท่วมพื้นที่อื่น